

Mit VINKX

Missiezuster in Guatemala

‘Ook hier, in België, kun je missionaris zijn’

Ilse VAN HALST

Door file en wegenwerken kom ik veel te laat en dus opgelaten aan bij het klooster van de zustersannonciaden, verscholen in het prachtig glooiende landschap van Huldenberg. Maar zoals zusters zijn, wimpelen ze alle verontschuldigen weg en ontfermen ze zich over hun medemens in nood. Een koffie en een koekje later, ben ik klaar om met Mit VINKX mee te reizen doorheen 35 jaar missiewerk in Guatemala.

–U bent missiezuster in hart en nieren, maar toch dacht destijds geen haar op uw hoofd eraan zuster te worden.

Ik ging op school bij de zusters ursulinen. De zusters vroegen wel eens wie van ons later zuster wilde worden. Ik antwoordde altijd vol overtuiging: „Ik niet!” Toen op een mooie dag een zuster repliceerde: „Er zijn er die hard ‘neen’ roepen, maar uiteindelijk toch ‘ja’ zeggen”, moest ik eens goed lachen. Tja, tot ik op een dag toevallig in het klooster van Huldenberg verzeilde. Zesentwintig was ik toen en het klikte meteen.

Onze congregatie startte haar missiehuis in Guatemala in 1963, nadat de bisschop van Zapaca hulp was komen vragen om een basisschool op te richten voor arme kinderen uit de bergen. Toen ik in 1976 naar Guatemala werd gezonden, aarzelde ik niet. Voorheen gaf ik les in een school met veel Marokkaanse jongeren. Toen al boeide het contact met andere culturen me sterk.

–Uw eerste vertrek viel nochtans niet mee.

Dat werd op het laatste nippertje uitgesteld, omdat Guatemala was getroffen door een zware aardbeving. Veertien dagen later kon ik alsnog vertrekken. De priester die me op de luchthaven opwachtte, maakte een omweg zodat ik de ravage kon aanschouwen. De haren rezen me te berge. Waar was ik terechtgekomen?

De rit naar het missiehuis duurde maar liefst tien uur. Ik was niet enkel lichamenteel, maar ook mentaal doodop. Op mijn netvlies bleven beelden voorbijflitsen van mensen in armoede, van rijen thuislozen, van families die te voet weggetrokken, hun schamele bezittingen op een ezel gesjord. Niets dan ellende.

Daarbovenop spraken ze er een vreemde taal. Natuurlijk had ik vooraf wat Spaans geleerd, maar ik ben geen taaltalent. Dat was heel moeilijk. Ik verzoende me er echter mee: ik voelde me arm aan taal, zij waren arm op materieel vlak.

–Wat moest u in Guatemala doen?

Aanvankelijk gaf ik catechese in onze school. Ik leidde lokale leerkrachten op.

Ook in de parochie gaf ik vorming aan jonge catechisten. Ik ging vaak op huisbezoek. Urenlang trok ik rond in de bergen. Op een ezel als het kon, waar het pad te steil en te smal was, te voet achter de ezel. Ik zag hoe mijn mensen woonden, observeerde hoe ze samen leefden en leerde hun gewoontes kennen. Ik zag hoe warm de een mensen onthaalde, hoe goed de ander kon zingen. Dat gebruikte ik in mijn lessen. „Gilberto, toon jij eens hoe je mensen verwelkomt.” Of nog: „Alberto, zing eens voor.” Dat voorkwam dat ik stommiteiten beging door hen onze westerse manier van handelen te willen opdringen. Tegelijk voelden ze zich aangesproken en betrokken.

„Guatemalteken zullen de dingen anders aanpakken. Maar is dat daarom slechter?”

Ik was geschokt door hun extreme armoede. Velen eten maar twee keer per dag, soms moeten ze het stellen met slechts een kop koffie. Ze gaan gebukt onder grove sociale onrechtvaardigheid en leven voortdurend in angst voor het geweld dat gepaard gaat met het groeiende drugsverkeer naar Mexico. Tegelijk trof me hun enorme dankbaarheid. Omdat we ons de moeite getroosten om hen op te zoeken, tijd voor hen maken en hen als mensen behandelden. Want zij zijn zo arm dat niemand in het land naar hen omkijkt.

Vervolgens werd ik verantwoordelijk voor de vorming van religieuzen. Het was niet onze bedoeling een noviciaat op te richten, maar de plaatselijke bevolking bleef aandringen. „Jullie waarderen ons voor wie we zijn, niet voor wat we hebben of niet hebben”, zeiden ze. „Wij willen die lijn voortzetten.”

–Bereidt u uw terugkeer naar België voor?

Als gewezen algemeen overste van onze

Ze is niet meer zo goed te been. In de luchthaven neemt ze haar toevlucht tot een rolstoel om tot aan de gate te geraken. Maar dat hield zuster Maria ‘Mit’ VINKX (77) niet tegen. Ze vertrok voor het laatst.

„Over drie jaar kom ik voorgoed terug naar België. Ongetwijfeld zal ik veel heimwee hebben. Ik houd van m’n mensen ginds met heel mijn hart.”

Mit Vinkx: „Andere culturen boeiden me al van kindsbeen af.” © Herman Ricour

vijf lokale gemeenschappen ijverden wij ervoor een zelfstandige congregatie te worden in Guatemala. Momenteel zijn we een relatief zelfstandige congregatie, al hangen we nog af van het moederklooster in Huldenberg. Alles samen zijn nu nog vijf Vlaamse zusters aan de slag in Guatemala. In enkele gemeenschappen dragen Guatemalteekse zusters reeds de verantwoordelijkheid. Dat werkt prima, hoewel het aanvankelijk vaak moeizaam verliep. Vooral het behartigen van de financiën was wennen. Onze lokale zusters komen uit heel arme families. „Nog nooit zag ik 1.000 quetzal (zowat 90 euro) bijeen”, vertrouwde een zuster me toe. Soms ook kijken ze anders tegen de dingen aan. Wij vinden het de normaalste zaak van de wereld om onze huizen te verzekeren. Ginds zien ze daar het nut niet van in. Is dat verkeerd? Misschien niet. Guatemalteken zullen de dingen ongetwijfeld anders aanpakken dan wij, maar daarom is dat

niet slechter. Wij hebben een Guatemalteekse algemene overste, maar volgend jaar zijn er opnieuw verkiezingen voor de algemene overste en de raadzusters. Misschien kan ik mijn ervaring nog ten dienste stellen en een en ander doorgeven.

–Wilt u niet voorgoed in Guatemala blijven? Neen, mijn familie woont hier. Als ik terug in België ben, wil ik hier inspringen. Als het bestuur me iets vraagt, weiger ik niet. Dat is een kwestie van samen verantwoordelijkheid dragen.

Ik ben blij dat ik naar Guatemala mocht. Dankbaar voor wat ik mocht betekenen voor de mensen daar. Voor wat ik van hen mocht leren. Missionaris zijn, is samen met anderen de evangelische boodschap beleven. Daarvoor hoef je echter niet naar een ander land te trekken. Missionaris kun je overal zijn. Intussen is er ook hier, in België, heel wat missiewerk aan de winkel.